

**รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการ
ลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง**
**A Model for Managing Knowledge of Earning Money and Promoting
Careers in a Participative Way to Reduce Inequality in An Ageing
Society, Bangrin Community, Ranong Province**

สุนธาน ชยนนท์¹ วิจิตรา ศรีสอน² ทิฆัมพร พันลึกเดช³ จิรัฐ ชวนชม⁴

Sunthan Chayanon, Wijittra Srisorn, Tikhamporn Punluekdej

Jirat Chuanchom

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาสถานการณ์ความต้องการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมในสังคมผู้สูงอายุ วิเคราะห์หารูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ และนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ การศึกษาวิจัยนี้เป็นงานวิจัยแบบผสม การวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง 200 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติเชิงอ้างอิงใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม และ F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงสนทนาจัดกลุ่มอย่างละ 12 คน และใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบข้อมูลด้วยวิธีสามเส้า ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้อ

Received: 2021-05-18 Revised: 2021-07-31 Accepted: 2021-07-31

¹ วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University. Corresponding Author
e-mail: sunthan.ch@ssru.ac.th

² วิทยาลัยการเมืองและการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา College of Politics and Government, Suan Sunandha Rajabhat University.

³ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ Graduate School, Southeast Asia University

⁴ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต Faculty of Management, Suan Dusit University

อยู่ในระดับ การวิเคราะห์หารูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ พบว่า ด้านการวางแผนผู้สูงอายุไม่มีทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาด้านอาชีพ ด้านการลงมือทำศักยภาพของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ด้านการร่วมรับผลประโยชน์และการประเมินผล จึงควรให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้ความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในชุมชนมากกว่านี้ และรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุที่ประชาชนต้องการ พบว่า ต้องการเริ่มต้นรวดเร็ว ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความจริงใจจากหน่วยงานเจ้าของโครงการหรือผู้มีอำนาจอนุมัติ และวิธีการที่เหมาะสม

คำสำคัญ (Keywords): การจัดการความรู้; การหารายได้; ผู้สูงอายุ

Abstract

The purpose of this research was to study the situation of knowledge needs in earning income and promoting occupation with participation in the aging society. Analyze and find a model of knowledge management in earning and promoting a participatory career in order to reduce inequalities in the aging society. and presenting a model of knowledge management in earning and promoting a participatory career in order to reduce inequality in the aging society. This research study was a mixed research study. In quantitative research, the researcher used questionnaires as a tool to collect data. A sample of 200 people used a simple random sampling. Descriptive statistics, mean, percentage and standard deviation (S.D.) were used for reference statistics. The F-test was used for individual factor differences with variables divided into 2 groups, and the F-test was used for one-way ANOVA. qualitative research Discussion interviews were used in groups of 12 and participant observations were used to analyze the data and examine the data using a triangular method. The results showed that The need for knowledge management in earning and promoting a participatory career in order to reduce inequality as a whole is at a high level. If considered on a case-by-case basis, all items are at the level An analysis of a model of knowledge management on income earning and career promotion with participation in order to reduce inequality in the elderly society found that planning for the elderly did not have the skills to learn new things. in professional development Action on the potential of the elderly in community development therefore not as successful as it should

be Benefit sharing and evaluation Therefore, all sectors related to the elderly in the community should be encouraged to cooperate and give more importance to supporting and enhancing the capacity of the elderly in the community. and a model of knowledge management in earning and promoting careers with participation in order to reduce inequality in the elderly society that people want. It was found that they wanted to start quickly. covering those involved Being sincere from the project owner agency or authorized person and appropriate method

Keywords: Knowledge Management; Income; Generation

บทนำ (Introduction)

สถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทยมีส่วนที่เพิ่มสูงขึ้นเห็นได้จากอัตราผู้สูงอายุระหว่างปี พ.ศ. 2553– 2583 พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 13.20 ในปี พ.ศ. 2553 เป็นร้อยละ 32.10 ในปี พ.ศ. 2583 ทำให้ประเทศไทยเป็นสังคมของผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ตามค่านิยามขององค์การสหประชาชาติ (The United Nations: UN) ที่นิยามว่า ประเทศใดมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป เป็นสัดส่วนเกิน 10% หรืออายุ 65 ปีขึ้นไป เกิน 7% ของประชากรทั้งประเทศ ถือว่าประเทศนั้นได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) และจะเป็นสังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ (Aged Society) เมื่อสัดส่วนประชากร อายุ 60 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 20% และอายุ 65 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นเป็น 14% และในขณะเดียวกันประชากรวัยแรงงานของไทยที่มีหน้าที่เกื้อหนุนดูแลผู้สูงอายุก็จะลดลงเช่นกัน เนื่องจากอัตราการเกิดของประเทศลดลง (คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ, 2558)

ปัญหาในอนาคตที่อาจตามมาจากการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุในประเทศ อาทิ งบประมาณในการดูแลและรักษาสุขภาพ เนื่องจากผู้สูงอายุมีการเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมถอยทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ทำให้ประสิทธิภาพการทำงานของระบบต่าง ๆ ลดลง ความต้านทานต่อโรคลดลง ผู้สูงอายุจึงเกิดปัญหาสุขภาพได้มากกว่าวัยอื่น ๆ ดังนั้น การส่งเสริมสุขภาพให้กับผู้สูงอายุ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อคงสภาพและชะลอความเสื่อมสภาพตามอายุให้ยาวนานที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยองค์การอนามัยโลกนิยามคำว่า สุขภาพ คือ “Health is a State of Complete Physical, Mental Social and Spiritual Well-Being and Not Merely the Absence of Disease or Infirmary” หมายถึง สภาวะความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ ไม่ใช่เพียงแต่ไม่มีโรค หรือความอ่อนแอของร่างกาย

ประเทศไทยมีจำนวนและสัดส่วนของผู้สูงอายุที่ยากจนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นสังคมสูงวัยมาตั้งแต่ปี 2548 คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป สูงถึงร้อยละ 10 ประชากรสูงอายุกำลังเพิ่มขึ้นด้วยอัตราที่เร็วมากคือ สูงกว่าร้อยละ 4 ต่อปี ในขณะที่ประชากรรวม เพิ่มขึ้นด้วยอัตราเพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้น ในปี 2558 ประชากรไทยมีจำนวน 65.1 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป 11 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 16 ของประชากรทั้งหมด ตามการคาด

ประมาณประชากรของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประเทศไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ คือ มีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 20 ในปี 2564 และจะเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอดเมื่อมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 28 ในปี 2574 (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2559) การพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน ทั้งนี้งานที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุควรเป็นงานที่สร้างความสุขให้กับผู้สูงอายุบนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง (Punluekdej et al., 2018) หากพิจารณาตามศักยภาพของผู้สูงอายุ ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ องค์กรความรู้ และภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ รวมถึงการสร้างคุณค่าทางสังคม เกิดการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยมีพื้นที่และชุมชนเป็นตัวตั้ง มียุทธศาสตร์สร้างชุมชนเข้มแข็งซึ่งเป็นรากฐานความมั่นคงของประเทศ (พงศ์ชัย สุขหุดและคณะ, 2562) ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาอาชีพของผู้สูงอายุ เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของผู้สูงอายุ และเป็นการพัฒนาประเทศชาติในองค์รวม

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าหาแนวทางในการจัดการความรู้เพื่อสร้างอาชีพที่เหมาะสม ก่อให้เกิดรายได้ในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุในชุมชนบางริน จังหวัดระนอง

วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose or Objective)

1. เพื่อศึกษาสภาพการณ์ความต้องการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมในสังคมผู้สูงวัย เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง
2. เพื่อวิเคราะห์หารูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงวัย เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงวัย เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ วิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้ประชากร ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง จำนวน 400 คน

2. กลุ่มเป้าหมาย

ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง จำนวน 200 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

3.1.1 แบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคลของผู้สูงอายุในเขตชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ภาวะสุขภาพอนามัยในเขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง

3.1.2 แบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาวะการณ์ความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมในสังคมผู้สูงวัย จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคมและความต้องการด้านเศรษฐกิจ

3.1.3 แบบสัมภาษณ์ปลายเปิด รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงวัย เขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนองการให้ผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการประกอบอาชีพ 4 ด้าน คือ 1) ร่วมการวางแผน 2) ร่วมลงมือทำ 3) ร่วมรับผลประโยชน์ 4) ร่วมประเมินผล เขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง

3.1.4 ปัญหาและอุปสรรค

3.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางในการกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามและข้อคำถาม

3.2.2 สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยจากการสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ได้แก่ เพศ อายุ คุณวุฒิ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ภาวะสุขภาพอนามัยในเขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง มากำหนดเป็นตัวแปรต้น และสภาวะการณ์ความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมในสังคมผู้สูงวัย จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคมและความต้องการด้านเศรษฐกิจ เป็นตัวแปรตามเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างทำการประเมินค่าตามความคิดเห็น

3.2.3 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงวัย เขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้มาวิเคราะห์หาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC (Item Objective Congruence) ตามวิธีของ Rovinelli & Hambleton (สมนึก ภักทิยธนี, 2546 : 125-139) แล้วคัดเลือกข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงตามสาระการเรียนรู้ที่ใช้ได้ โดยใช้ค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ผลปรากฏว่า ข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่ใช้ได้ ซึ่งมีค่าตั้งแต่ .69-1.00

3.3.4 นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p)

และค่าอำนาจการจำแนก (r) เป็นรายชื่อ จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จรูป คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย ระหว่าง .35 - .75 และค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .22 - .61 เก็บไว้ จำนวน 30 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ จากนั้นนำไปทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับโดยใช้สูตร KR20 ของ Kuder-Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 159-162) ค่าความเชื่อมั่นจากผลการวิเคราะห์เท่ากับ .78

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปในเขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง จำนวน 200 คน และได้ดำเนินการเก็บแบบสอบถามโดยวิธีการสุ่มแบบบังเอิญ

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ผู้วิจัย ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากตำราเอกสาร และค้นคว้าจากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.1 สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

5.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

5.1.1.1 เพื่อบรรยายข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุ คุณวุฒิ สถานภาพสมรส จำนวนบุตร ภาวะสุขภาพอนามัยในเขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง โดยการใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และค่าร้อยละ (Percentages)

5.1.1.2 รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง ได้แก่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านจิตใจ ความต้องการทางด้านสังคมและความต้องการด้านเศรษฐกิจ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายข้อมูล

5.2 สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)

5.2.1 T-test ใช้สำหรับทดสอบความแตกต่างด้านปัจจัยส่วนบุคคลที่มีตัวแปรแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ เพศ

5.2.2 F-test ใช้สำหรับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไป เช่น อายุ อาชีพ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ (Least Significant Different: LSD)

ผลการวิจัย (Research Results)

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 สภาวะการรับรู้ความต้องการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง โดยภาพรวม พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ของความต้องการการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง โดยภาพรวม โดยภาพรวม

ความต้องการการจัดการความรู้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล(ระดับ)	ลำดับที่
ด้านร่างกาย	4.43	.441	มาก	2
ด้านจิตใจ	3.96	.362	มาก	4
ด้านสังคม	4.05	.257	มาก	3
ด้านเศรษฐกิจ	4.44	.294	มาก	1
รวม	4.083	.332	มาก	

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนองพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.083$) หากพิจารณาเป็นรายข้อมีระดับอยู่ในระดับมากทุกข้อ การมีที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองต้องพึ่งพาลูกหลานหรือบุคคลอื่น ($\bar{X} = 4.78$) รองลงมาคือ การได้รับการเอาใจใส่ดูแลจากลูกหลานและบุคคลใกล้ชิดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$) การมีรายได้เลี้ยงชีพจากเงินรายได้จากภาครัฐ เงินบำนาญบำนาญและได้จากลูกหลาน หรือประกอบอาชีพที่มีรายได้ในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และความไม่ต้องการสูญเสียคู่ครอง ญาติมิตร และเพื่อนสนิท หรือลูกหลานแยกครอบครัวไปสร้างครอบครัวใหม่ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การวิเคราะห์หารูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ พบว่า ด้านการวางแผนผู้สูงอายุไม่มีทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาด้านอาชีพ ด้านการลงมือทำศักยภาพของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ด้านการร่วมรับผลประโยชน์และการประเมินผล ดังนั้นจึงควรให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือและให้ความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในชุมชนมากกว่านี้

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางริน

จังหวัดระนอง ที่ประชาชนต้องการ พบว่า ต้องการเริ่มต้นอย่างรวดเร็ว ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความจริงใจจากหน่วยงานเจ้าของโครงการ หรือผู้มีอำนาจอนุมัติและวิธีการที่เหมาะสม

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการศึกษารูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งหมด

สภาวการณ์ความต้องการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง เพื่อให้รายได้เลี้ยงชีพเพิ่มขึ้นจากรายได้จากภาครัฐ เงินบำนาญบำนาญ และได้จากลูกหลาน หรือประกอบอาชีพที่มีรายได้ในชุมชน และการนำเทคโนโลยีถ่ายทอดองค์ความรู้จากภาครัฐสื่อสารสู่ประชาชน เช่น Line Application ต่างๆ ผู้สูงอายุไม่มีทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาด้านอาชีพ ศักยภาพของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงควรให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และให้ความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในชุมชนมากกว่านี้ ดังนั้น รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางริน จังหวัดระนอง ควรมีการเริ่มต้นรวดเร็ว (Starting Early) ต้องเริ่มต้นตั้งแต่วัยแรก มีการให้ข้อมูลกระตุ้น ให้เกิดความคิดเห็น และให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนก่อนการตัดสินใจ นอกจากนี้การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตั้งแต่ต้น จะช่วยให้ประชาชนมีเวลาคิดถึงทางเลือก หรือแนวทางแก้ปัญหาของชุมชนที่เหมาะสมมากขึ้น และเป็นข้อมูลในการพัฒนาโครงการ ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) ผู้ที่ได้รับผลกระทบ หรือผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ควรมีโอกาสเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วม แต่กลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงอาจถือว่าต้องรับฟังข้อมูล หรือปรึกษาหารือเป็นอันดับแรกๆ มีความจริงใจ (Sincerity) หน่วยงานเจ้าของโครงการ หรือผู้มีอำนาจอนุมัติต้องจัดกระบวนการอย่างจริงใจ เปิดเผย ซื่อสัตย์ ปราศจากอคติ และมีการสื่อสารสองทางอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะการให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเพียงพอ ตอบสนองต่อข้อสงสัยของผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งรายงานความก้าวหน้า หรือการเปลี่ยนแปลงของโครงการอย่างต่อเนื่อง และต้องมีวิธีการที่เหมาะสม (Suitability) โดยพิจารณาจากประเภทและขนาดของโครงการ ความหลากหลาย และลักษณะที่แตกต่างกันของพื้นที่ และของกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย ตลอดจนความแตกต่างทางบริบทด้านวัฒนธรรม สังคม และค่านิยม ระดับความสนใจของชุมชนในประเด็น หรือโครงการ ความสามารถและความพร้อม รวมทั้งข้อจำกัดของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดกระบวนการมีส่วนร่วม

สอดคล้องกับงานวิจัยของคมกฤตย์ รวบรวม (2556) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ เพื่อ

กระบวนการนำนโยบายส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคต่อกระบวนการนำนโยบายส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุไปปฏิบัติ วิธีการแก้ไขปัญหากระบวนการนำนโยบายส่งเสริมคุณภาพชีวิต ผลการศึกษาพบว่า ความสำคัญและปัญหาของการนำนโยบายไปปฏิบัติเป็นไปตามระบบราชการส่วนท้องถิ่น มีความจำเป็นต้องขับเคลื่อนไปปฏิบัติให้ถูกต้อง แต่ทั้งนี้สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ โดยได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายการเมืองในระดับชาติซึ่งส่งผลถึงระดับท้องถิ่นและการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับการบริหารงานภายในหน่วยงานของกรุงเทพมหานคร และความสามารถในการร่วมมือประสานงานกับส่วนราชการอื่น รวมทั้งภาคเอกชนและกลุ่มชมรมผู้สูงอายุ รวมทั้งระบบราชการมีความสำคัญที่สายการบังคับบัญชา อาจเป็นอุปสรรคต่อการนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้ได้ผลดีต่อผู้สูงอายุ ดังนั้น ผู้ปฏิบัติจำเป็นต้องใช้ดุลยพินิจในการหาทางแก้ไขปัญหาเฉพาะกรณีภายใต้หลักของเหตุผล ความจำเป็นและไม่ละเมิดระเบียบ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงวัย พบว่า ผู้สูงอายุความต้องการการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงวัย เขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง เพื่อให้มีรายได้เลี้ยงชีพจากเงินรายได้จากภาครัฐ เงินบำเหน็จบำนาญ และได้จากลูกหลาน หรือ ประกอบอาชีพที่มีรายได้ในชุมชนและการนำเทคโนโลยีถ่ายทอดองค์ความรู้จากภาครัฐสื่อสารสู่ประชาชน เช่น Line Application ต่างๆ

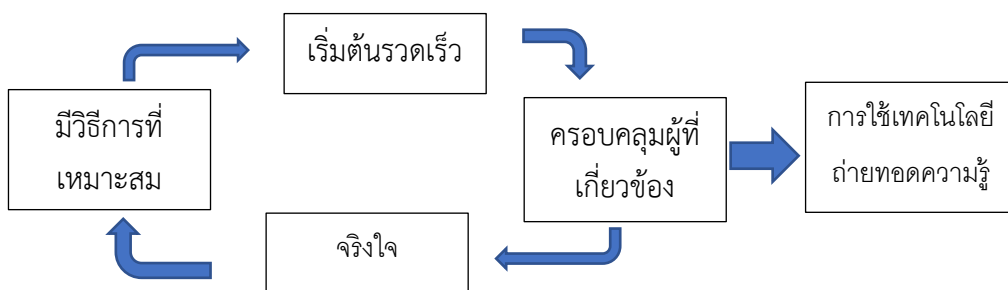
รตา สุวรรณดารา (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ศักยภาพผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อหลัง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เพื่อศึกษาศักยภาพผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน และหาแนวทางในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีศักยภาพในการพัฒนาชุมชนด้านศาสนา จริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนตามหลักศาสนาให้แก่คนในชุมชน และมีศักยภาพด้านการแพทย์สาธารณสุข แต่ผู้สูงอายุยังขาดศักยภาพในด้านการศึกษา ด้านการเมืองการปกครอง และด้านอาชีพ จึงไม่สามารถอ่านออกเขียนได้ ทำให้ไม่สามารถมีส่วนร่วมทางด้านการเมืองการปกครอง เพราะขาดความรู้ความสามารถด้านการศึกษา และไม่มีทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาด้านอาชีพ ศักยภาพของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนจึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร จึงควรให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในชุมชนให้ความร่วมมือช่วยเหลือ และให้ความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในชุมชนมากกว่านี้

การวิเคราะห์รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงวัย เขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง ที่ประชาชนต้องการ พบว่า ด้านการวางแผนผู้สูงอายุไม่มีทักษะการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการพัฒนาด้านอาชีพ ด้านการลงมือทำศักยภาพของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน จึงไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ด้านการร่วมรับผลประโยชน์และการประเมินผล จึงควรให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในชุมชนให้

ความร่วมมือช่วยเหลือและให้ความสำคัญในการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพผู้สูงอายุในชุมชนมากกว่านี้

องค์ความรู้จากการวิจัย (Body of Knowledge)

รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง ดังในภาพ

ที่มา: ผู้วิจัย

อธิบายได้ว่า การจัดการความรู้การจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ จะต้องเริ่มต้นรวดเร็ว ครอบคลุมผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความจริงใจในการพัฒนาด้วยการมีวิธีการที่เหมาะสม และมีการถ่ายทอดผ่านเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมในด้านของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการนำรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง มีการเปิดเผยและเผยแพร่ข้อมูลให้ประชาชนได้รับรู้ทั่วกัน เพื่อความโปร่งใสของโครงการ และควรมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการจัดหาเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อนำมาใช้ในการทำงานและให้บริการอย่างคุ้มค่า

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 รูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางรื่น จังหวัดระนอง องค์การภาคีรัฐและชุมชนต้องตระหนักให้มีการสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจอันดีที่อยู่ในกรอบกฎหมาย โดยตั้งมั่นอยู่ในการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงควรจัดให้มีการสัมมนาอบรมเชิงวิชาการ หรืออบรมให้ความรู้ในด้านต่างๆ รวมถึงการปรับสิ่งต่างๆ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

2.2 ควรนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการบริหารจัดการให้กับผู้บริหารและบุคลากร เพื่อให้เกิดการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดประโยชน์สุขภายในหน่วยงานและแก่ประชาชน รวมทั้งเพื่อให้การดำเนินงานรูปแบบการจัดการความรู้ด้านการหารายได้และส่งเสริมอาชีพอย่างมีส่วนร่วมเพื่อการลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผู้สูงอายุ เขตพื้นที่ชุมชนบางรีน จังหวัดระนอง เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง (References)

- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. (2558). การส่งเสริมและขยายโอกาสด้านอาชีพและการทำงานสำหรับผู้สูงอายุ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน กระทรวงแรงงาน.
- คมกฤตย์ รวบรวม. (2556). ปัญหาและกระบวนการนโยบายส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุของกรุงเทพมหานครไปปฏิบัติ. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชารัฐศาสตร์). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พัชรพงศ์ ชวนชม ธีระวัฒน์ จันทิก และพิทักษ์ ศิริวงศ์. (2561). ลักษณะงานที่เหมาะสมกับแรงงานผู้สูงอายุ. วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 13(1), 9-18.
- พงศ์ชัย สุขะหุต สันฐาน ชยนนท์ และวิจิตรา ศรีสอน. (2562). รูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจตามหลักของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 8(4), 252-264.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2559). สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ประจำปี 2559. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- รดา สุวรรณดารา. (2554). ศักยภาพผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อหลัง อาเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น). มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิจิตรา ศรีสอน สันฐาน ชยนนท์ ทิฆัมพร พันลึกเดช และองค์ศรี สงวนญาติ. (2564). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ อำเภอค้อวัง จังหวัดยโสธร. วารสารบริหารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมท้องถิ่น. 7(2), 15-31.
- อรุณกมล ศุขเนก. (2554). การให้ความหมายและรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขในการเดินทางทำบุญร่วมกันของผู้สูงอายุ. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สาขาวิชาประกอบการ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Tikhamporn Punluekdej, Wijitra Srisorn, and Sunthan Chayanon. (2018). Maintaining the Self-Reliant Occupation on the Embroidery of Pantomime and Thai - Drama Costumes of the Elderly of Khian Niwat Community Enterprise, Trok Kai Chae, Phranakorn District, Bangkok. *International Journal of Management and Applied Science (IJMAS)*. 4(10), 43-47.